

I z h a j a :
15. vsakega meseca
Uredništvo: Tyrševa
cesta 52 — Uprava:
Delavska zbornica,
L j u b l j a n a

IZSELJENSKI VESTNIK

RAFAEL

Glasilo Družbe sv. Rafaela v Ljubljani

N a r o č n i n a :

Za Jugoslavijo letno

Din 12' — - Za ino-

zemstvo Din 24' —

Oglasi po dogovoru

Leto V.

Ljubljana, september 1935.

Štev. 9.

PRVI IZSELJENSKI KONGRES.

(Nadaljevanje.)

Prevz. g. škof Tomažič: Preje ste govorili o potrebi, da se pošlje med izseljenke še več izseljenskih duhovnikov. Je pa pri tem ta težava, ker že doma manjka duhovnikov. Prosim pa častite gospode duhovnike, da prosijo Boga pri sv. maši, in enako tudi izseljenci, da vzbudi tu doma veliko duhovskih poklicev, da nam bo mogoče uslišati prošnje izseljencev in jim pošiljati na tuje dušne pastirje.

Prepiri med izseljenci.

G. Glavnik, predsednik Zveze jugoslov. delavcev v Franciji, odgovarja na očitke, ki so bili prečitani glede razmer v Franciji. Mnenja je, da naj bi se teh stvari ne iznašalo na kongresu. Želi, da bi čim prej prišlo do pomirjenja med izseljenci v Franciji.

G. Lindič, predsednik Zveze društev sv. Barbare v Nemčiji, je rekel: Glede naših organizacij v Nemčiji navajam: Mi imamo že 40 let svojo organizacijo, Društvo sv. Barbare. V zadnjih letih je nastopila organizacija delavskih in podpornih društev pod vodstvom nekega Pavla Bolha. Dokler ni prišla ta organizacija, smo živeli Slovenci v Nemčiji v najlepši slogi ter razumevanju. Nato se je pa začelo hujskanje proti naši organizaciji in nastali so prepri. Nastala je borba tudi proti našim duhovnikom, ki so toliko dobrega storili vsa dolga leta preje za nas in naše organizacije. Na veliko prigovarjanje konzulata v Düsseldorfu in izseljenskega komisarja smo slednjič popustili celo tako daleč, da smo privolili, da poskusimo za eno leto s skupnim delom s to organizacijo in g. Bolhom. To se je zgodilo 17. dec. 1933. Sli smo skupaj pod pogojem, da se g. Bolha ne bo vmešaval v naše notranje zadeve. Dala se nam je častna beseda. Na žalost smo bili pa že pri prvem skupnem delovanju popolnoma odstranjeni in vsa voda je šla samo na mlin g. Bolhe. Vendar je potreba, da tudi tu doma slišite celo resnico. Tu se je raznim gospodom na umeten način nametalo toliko peska v oči, da je težko spoznati resnico. Vendar pa naše organizacije ne bodo trpele, da bi en človek dobival tako ogromne državne podpore na mesec, druge organizacije pa nič. Zato prosim, da I. izs. kongres stvar preišče in potem nastopi z vso odločnostjo, da se razmere med nami v Nemčiji uredi po pravičnosti.

Tudi prosimo saj za enega izseljenskega učitelja. Do sedaj poučujemo otroke v slovenščini sami in vodimo slovenske šolske tečaje in jih sami tudi financiramo. Toda razmere so nastale take, da tega ne bomo več zmogli.

Dalje naj omenim, da se mečejo polena pod nože g. Maksu Goričarju, izseljensku komisarju v Düsseldorfu, o katerem je napačno informiran konzul in domovina. Vse so samo intrige. Naš g. Goričar je požrtvovalen človek, ves teden dela v svoji pisarni, ob nedeljah hodi pa po naših kolonijah in vrši veliko kulturno delo. G. komisar naj ostane na svojem mestu.

Dalje prosimo, da se za naše slovenske učne tečaje za mladino preskrbe primerni prostori. Sedaj se pogosto vrše v gostilnah, ki pa niso primeren prostor za to.

G. Šimenc iz Reichswalda prečita poročilo svojega društva.

Predsednik pove, da so skoro v vseh pismenih poročilih, katere so razne naselbine in organizacije poslale za kongres, odločno zahtevale, da se med nje naj nikdar več ne zanaša preprirov in sporov, naj si bo političnih, strankarskih ali režimskih, kar se je vršilo na ogromno škodo za našo državo in izseljence zadnjih pet let po raznih konzulih in komisarjih.

Resolucija.

I. slovenski izseljenski kongres je razmotrival tudi žalostne spore in prepri med našimi izseljenci zadnja leta in našel, da je večina teh sporov povzročila politika nekaterih naših predstavnikov v tujini, ki so nastopali neprevidno in zanašali trenutne razmere režima med izseljence, da so dolgoletna obstoječa društva, zlasti katoliška, preganjali, zapostavljali, proti njim ustanavljali nova, silili obstoječe zveze in društva v nove zveze z elementi, ki so jim popolnoma nasprotna v značaju, duhu in namenu.

S tem se je izseljencem povzročilo neizmerno gorja, preprirov, se ubijala v njih ljubezen do domovine in se jih pehalo v tabor naših državnih sovražnikov. Posebno nepopravljivo škodo pa je to početje povzročilo pri naši izseljeniški mladini, katero je napolnilo z neko mržnjo do države staršev, in jih tako usposobilo za hitrejšo asimilacijo s tujimi narodi, kjer živijo.

I. slov. izs. kongres poziva zato ministrstvo za socialno politiko:

1. Da skrbi, da bodo zasedli mesta konzulov in komisarjev po naših izseljenskih

naselbinah samo možje, ki imajo srce za izseljence in ki so modri in previdni.

2. Da skrbi, da se nikdar več med izseljence ne bodo zanašale naše domače razmere, naši domači politični ali režimski spori.

3. Da naj nemudoma naroči vsem našim državnim zastopnikom, da naj vsa obstoječa društva med izseljenci puste pri miru, razven toliko, da skušajo z blagohotno naklonjenostjo vplivati na nje, da bodo gojila slogo med izseljenci in ljubezen ter zvestobo do svojcev tu doma, do države in naroda.

4. Da naj ne ustanavljajo svoja nova društva ali zveze, katera navadno izseljenci smatrajo samo za policijsko in špijonsko nadzorstvo nad izseljenici. Če so si izseljenci znali svoja društva ustanavljati v najtežjih dobah svojega izseljenskega življenja, takrat, ko se za nje ni nihče brigal, jih nihče poznal in nihče za nje skrbel, če so jih znali izseljenci vsa ta leta z ogromnimi žrtvami sami vzdržati in pravilno voditi, da so storila ogromno dobrega po njih naselbinah, jih bodo gotovo znali voditi in ohraniti tudi v prihodnje.

Filmi.

Predsednik poroča, da je dobil med poročili in predlogi za izseljenski kongres tudi daljši referat o veliki važnosti domovinskih filmov za nacionalno vzgojo naše izseljenske mladine in za vzdrževanje ožjih stikov izseljencev z domovino. Referat je poslal g. Anton Grdina, trgovec iz Clevelanda O. Poroča, da je sam na svoje stroške dal izdelati večje število domovinskih filmov, katere sedaj kaže po slovenskih, hrvaških in srbskih naselbinah po Ameriki. Poroča, da ima ogromne uspehe, kjerkoli nastopi. Pri starejših se oživljajo spomini na dom in na domače, pri mladini se pa vzbuja navdušenje za našo državo, ko občudujejo lepoto Jugoslavije. Veliko ameriške mladine je zadnja leta obiskalo Jugoslavijo samo za to, ker so na teh filmih videli njene lepote, katere so hoteli videti in obiskati sami. Zato imajo ti filmi tudi veliko važnost za tujski promet države, ko vzbujajo zanimanje za naše lepote tudi pri Američanih. G. Grdina pravi, da prihaja k njegovim predstavam tudi veliko Američanov.

Zato predlaga, da bi naša vlada poskrbela za kolikor mogoče veliko takih filmov, ki bi predstavljali pokrajinske lepote naše zemlje, narodne noše, običaje, pri-

reditve, slavnosti, kmečka dela itd. Sam ima že velik del Slovenije posnet, razne slavnosti do sedaj, procesije sv. R. Telesa iz onih fara, kjer je največ faranov v Ameriki, razna poljska dela (košnje, žetev itd.)

Predsednik pove, da se je o teh filmih govorilo že na vseh dosedanjih izseljenških državnih kongresih in da se je glede tega nekaj tudi storilo. Vendar pa ne pravilno. Tako so poslali v zapadne države Evrope film, o katerem so poročali naši izseljenci, da jih je bilo sram pred tujci, ki so ga tudi prišli gledat. Kazal je prizore, ki ne kažejo kulturnost naroda, temveč več stoletne zaostalosti in zanemarjenosti v vseh ozirih. Vendar veliko se pa ni storilo. Morda se tudi sedaj ne bo veliko doseglo, vendar pa je gotovo dolžnost izseljenskega kongresa, da vnovič povdari in podčrta važnost tega načina narodne propagande.

Zlasti naj opozori naša tujsko-prometna društva in organizacije na to zadevo, da se zavzemajo zanjo in jo stavijo v svoj program.

Resolucija.

Ker so domovinski filmi, ki kažejo lepote naše države, narodne noše, narodne običaje, narodne slavnosti, naše narodno življenje tu doma, silno močno in uspešno sredstvo, da se izseljenska mladina, ki ne more sem domov, vzgaja v ljubezni do domovine in do naroda staršev, da se ohranijo ožji stiki med izseljenci in domovino, in da se kažejo lepote naše zemlje tujim narodom, in se jih navdušuje za obisk naše države, se naproša kr. vlada, da posveti temu vprašanju posebno pažnjo, da poskrbi, da se bo čim več teh filmov izdelalo strokovnjsko, in se bodo dali na razpolago našim izseljenskim duhovnikom, učiteljem in organizacijam za državno in nacionalno vzgojo naših izseljencev, zlasti izseljenske mladine, in za propagando med tujimi narodi za obisk naše države.

Naše inozemsko časopisje.

I. slovenski izseljenski kongres z veseljem pozdravlja veliko versko, narodno in kulturno delo, katero vrši naše inozemsko slovensko časopisje med našimi izseljenci po raznih delih in državah sveta.

Obsojamo z vso odločnostjo vse ono maloštevilno naše izseljensko časopisje, ki rovari proti obstoju naše države in dela na njenem razbitju, in ono, ki seje verski razdor med našimi izseljenci in brez vzroka napada našo vero in naše verske predstavnike. Tako pisanje obsojamo kot skrajno škodljivo koristim naših izseljencev. Delovanje vsega našega izseljenskega tiska bi moralo biti usmerjeno samo splošnim koristim našega celokupnega izseljenstva. Ako velik del našega izseljenstva v tujini hoče ostati zvest velikim idealom slovenskega naroda, med katerimi je gotovo najvišji vera naših očetov, zakaj jih zato napadati in blatiti? Prav nobene ga vzroka ne vidimo, zakaj treba sejati med izseljence razdor s tem, da se napada vera in Cerkev. Koliko dragocene energije se izgubi ravno s temi brezplodnimi polemikami za vero in proti veri, saj nihče nikogar ne sili, da mora biti veren, ako tega sam noče.

Izseljenski kongres pozdravlja to naše

časopisje, ki vrši vzvišene naloge med izseljenci, posebno njih prizadevanje, ohraniti čim najtesneje zveze izseljencev z domovino s tem, da vsi posvečajo v vsaki številki cele stolpice novicam iz domovine.

S tem pa, ko pozdravljamo to plemenito delo slovenskega inozemskega časopisja, prosimo naše državne oblasti, naj ga po možnosti podpirajo pri tem težkem in požrtvovalnem delu in naj ga ne zavirajo s tem, da se prestrogo in preozkostrčno postopa proti raznim časnikom, ako napišejo sem pa tja tudi kako besedo kritike naše vladne ali narodne politike. Posebno pa obsojamo, ako se pri tem uporablja dvojna mera, kar se je godilo zadnjih pet let. Katoliškim listom se je za vsako najmanjšo opazko prepovedal dohod v našo državo. Nekatoliški so pa smeli pisati karkoli tudi proti državi, so pa smeli celi ta čas nemoteno prihajati v državo. Take dvojne mere izseljenci ne morejo razumeti, zato jim jemlje zaupanje do domače države, vzbuja v njih celo mržnjo do nje. Posledica tega je hitreje potujčevanje in — kar je najhujše — izseljenci prenehajo pošiljati domov svoje prihranke. Če so izseljenske denarne pošiljke zadnje leto tako globoko padle, je res deloma kriva gospodarska kriza, še bolj pa tako krivično postopanje. Uredniki takih zaplenjenih listov potem samo še bolj udarjajo po državi in nezaupanje do domovine raste. Tu naj omenimo samo slučaje z »Amerikanskim Slovencem« in »Ave Marija« na eni strani, na drugi pa komunistične »Prosvete« iz Chigage, ki je pa smela nemoteno vsa leta redno prihajati v državo.

Kompetentne oblasti naj vsikdar postopajo proti našemu inozemskemu časopisju skrajno obzirno in naj upoštevajo razmere, v katerih so ti listi izdajani, in pa to, da so vsaj v preteklosti izseljenci imeli pogosto tehtne vzroke, da so se pritoževali nad našo izseljensko politiko. Obzirnost in naklonjenost do inozemskega časopisja bo brezdvomno dosegla večje in lepše uspehe kakor pa pretirana, posebno pa še enostranska in neopravičena strogost.

Za naša slovenska dekleta.

Gospa Grafenauerjeva, predsednica Društva za varstvo deklet, povdarja potrebo, da se poskrbi tudi za slovenska dekleta, ki odhajajo po raznih mestih naše države in tudi izven meja. Govori o delu, katerega vrši njena organizacija, ki vzdržuje takozvani kolodvorski misijon. Sprejemamo in odslavljammo dekleta, ki prihajajo in odhajajo v službe! Me vidimo velike nevarnosti, v katere gredo in naša organizacija skuša vse storiti, da jim pomaga in jih zavaruje. Me želimo, da bi mogle dobiti popolno evidenco vseh deklet, vsako posamezno in osamljeno dekle, da bi mogle iz domovine vplivati nanje in jih podpirati, da bi vztrajale v boju za moralni in gospodarski obstoj. Zato prosimo vse gg. dušne pastirje, vse učitelje, da bi opozarjali slovenska dekleta na naše društvo, nam pa pošiljali naslove deklet, ki so v tujini, da bi mogli z njimi navezati osebnostne stike.

Predsednik povdarja, da je deklško vprašanje eden izmed najvažnejših del celotnega izseljenskega vprašanja. Na tisoče

imamo že slovenskih deklet po našem jugu, v Egiptu, v Franciji in drugod. Ako bi se res doseglo, da se razširi banovinski izseljenski referat, morala bi se ustanoviti tu posebna referentinja izmed socialnih delavk za varstvo deklet kot voditeljica vsega dela za varstvo naših deklet izven domače vasi. Tisoči in tisoči nesrečnih žrtev v vrstah naših deklet na tujem kriči po naši skupni pomoči. Ako vpoštevamo besede prevz. g. škofa Srebrnič, da z enim propadlim dekletom propade ena slovenska mati, potem mora naša banska uprava čim preje to storiti.

Resolucija.

Ker je odšlo in še odhaja iz naših kmečkih domov na tisoče naših slovenskih deklet po raznih mestih naše države in v tujino za kruhom, katerega si zaslužijo zvečine kot služkinje,

in ker je življenje teh nezaščitenih deklet polno tolikih in tako velikih nevarnosti za njih gospodarski in moralni propad,

in ker jih res po raznih mestih naše države in izven države na tisoče strašno nesrečno propade, zato ker same niso bila vzgojene, da bi bile kos novim razmeram, v katere so vržene, in ker ni dovoljne zaščite za nje,

zato I. slov. izs. kongres prosi ministristvo za socialno politiko in kr. bansko upravo, da ustanovita vsak v svojem področju poseben referat za zaščito deklet, kateri referat naj se poveri v Ljubljani vodstvu Društva za varstvo deklet, ki že sedaj tako intenzivno dela in skrbi za reševanje tega tako perečega vprašanja, v Belgradu pa kvalificirani moči, ki pozna deklško vprašanje.

Verska oskrba kat. Slovencev po Srbiji.

Od leta do leta narašča po Srbiji število kat. Slovencev, ki se tam naseljujejo kot kolonisti, ali kot delavci, ali opravljajo tam razne uradniške službe. Radi pomanjkanja kat. duhovščine in cerkva žive marsikje versko popolnoma zapuščeni in zanemarjeni.

Dasi to vprašanje ne spada direktno v delo in namen I. slov. izs. kongresa, vendar pa I. slov. izs. kongres prosi jugoslovanski kat. episkopat, da posveti temu vprašanju svojo posebno pozornost in s skupnimi močmi poskrbi za te katoličane, jim preskrbi dovolj kat. duhovščine in dovolj kat. cerkva in župnij in podpira delo ondolnih kat. škofov.

Naše šolske sestre.

Velevažno ulogo v izseljenskem življenju igrajo tudi naše šolske sestre zlasti v obeh Amerikah in v Afriki med našimi izseljenci kot vzgojiteljice mladine po far-nih slovenskih šolah, kot voditeljice deklških gospodinjstev in tečajev in kot upraviteljice raznih karitativnih zavodov, zlasti onih za varstvo deklet.

Predsednik poroča, da je Družba sv. Rafaela zadnja leta polagala veliko važnost v to vprašanje in delala veliko na to, da se čim več naših naselbin oskrbi s slovenskimi šolskimi sestrami. Poroča pa, da je zlasti prejšnja leta zadela pri nekaterih režimih na veliko nerazumevanje in nepoznanje ogromnega državnega in nacio-

nalnega dela, katerega vrše ravno šolske sestre v tujini med našimi izseljenci. Tako je danes več slovenskih farnih šol v Ameriki, ki morajo imeti angleške sestre, ker so razni državni faktorji v ministrstvih od 1923 do 1927 nasprotovali sestram in jim niso hoteli dati vizuma za odhod v Ameriko. Enake težave smo imeli prva 4 leta, ko je šlo za šolske sestre za Argentinijo. Tam se je našel vladni zastopnik, ki jih je kot kat. sestre očrnil vladi kot protidržavni in protinacionalni element. Le modrosti ministrstva za socialno politiko, in zlasti šefa g. dr. Aranickija, se imamo zahvaliti, da so obilne intervencije Družbe sv. Rafaela uspele. Zadnja leta smo v tem oziru doživeli popolni preobrat in je ministrstvo pokazalo skrajno naklonjenost šolskim sestram in dalo večim tudi prosto vožnjo.

Vrhovno predstojništvo materine hiše v Mariboru je poslalo za kongres tole kratko poročilo:

I. Afrika: V Afriki, v Aleksandriji, delajo sestre že od l. 1908. Najprej so imele tam slovensko šolo. Po svetovni vojski pa vzdržujejo zavetišče za slovenske služkinje, ki prihajajo tja iz Goriškega, iz Istre in tudi iz krajev Jugoslavije iskat službe. L. 1929 vzdržujejo enaki zavod tudi v Cairi. V obeh zavodih deluje 13 sester.

II. Severna Amerika: Tu delujejo sestre že od l. 1909. Vseh sester je 89, ki vodijo 15 slovenskih in hrvatskih župnijskih šol in eno sirotišnico. Med temi sestrami jih je 65 sester prišlo tja iz Jugoslavije, ostale so rojene v Ameriki.

III. Argentinijska: Tu so se naselile prve sestre l. 1931 in sicer v San Lorenzo. Danes deluje tam že 30 sester, vse iz Jugoslavije. Sestre vodijo 4 osnovne šole in 1 gospodinjstvo šolo.

G. Rozman in g. dr. Bohinjec načenjata vprašanje delavskih konvencij z državami, ki imajo veliko naših izseljencev. Ker je točka dnevnega reda za se, se bo o vsem razpravljalo takrat, ko pride ta točka na vrsto.

Izseljenski fond ministrstva za socialno politiko.

V zvezi z vprašanji verske in nacionalne vzgoje naših izseljencev je l. izseljenski kongres obravnaval tudi o takozvanem izseljenskem fondu ministrstva za socialno politiko. Vsa ta verska in nacionalna vzgoja izseljencev bi namreč zahtevala veliko finančnih sredstev. Prav za te pa je izseljenski državni zakon iz l. 1922 v § 33 ustanovil poseben izseljenski sklad in predpisal posebne takse na izseljevanje naših državljanov in na povratnike.

§ 33 tega zakona določa jasno in odločno:

»Izseljenički fond služi za podmiranje izdatka oko državne iseljeničke službe, koji nisu predvideni budžetom, za subvencije podpornim organizacijam naših emigranata, za podporu pojedinih iseljenika, za podizanje iseljeničkih domova i uopšte u svrhe, koje služe na korist iseljenika.«

Ta fond je tekom let narastel v ogromno vsoto nad 35 milijonov Din. Za kakšne namene edino in samo se sme in mora ta fond porabiti, jasno pove § 33 tega zakona. Toda javna tajnost je, da se je skoraj

ves ta fond porabil deloma kot podpore, deloma kot posojilo za vse mogoče druge svrhe, samo za izseljenstvo malo ali nič. Na več zadnjih izseljenskih državnih kongresih Zveze izseljenskih organizacij (ORIS) se je o tem fondu razpravljalo in obsojalo to zlorabo izseljenskega fonda. Pred štirimi leti se je izdalo tudi finančno poročilo tega fonda, kjer je bilo izkazanih 32 milijonov Din.

Ta zloraba izseljenskega fonda je povzročila ogromno škodo izseljencem, ki so ta fond v smislu zakona sami za se zložili. V zadnjih letih neznosnega trpljenja izseljencev v finančni krizi, koliko izseljencev bi se bilo rešilo pogina, koliko gorja jim prihranilo, koliko solz posušilo, ko bi bil še ta denar na razpolago tistim, čigar je bil.

I. izseljenski kongres je zato kar najodločneje obsodil tako pogrešno gospodarstvo z izseljeniškim fondom in zahteva v imenu vseh stotisočev jugoslovanskih izseljencev, ki so ga zložili: 1. da se ta denar kakor hitro mogoče iztirja in se vrne izseljenskemu skladu, 2. da se zaostale obresti, katere se ne plačujejo, takoj iztirjajo in dajo ministrstvu za socialno politiko na razpolago, da s tem denarjem izvrši popolno reorganizacijo in reformo izseljenske verske in kulturne oskrbe.

Kongres dalje zahteva, da izda ministrstvo za socialno politiko, izseljenski oddelek, vsako leto točno finančno poročilo o dohodkih in stroških tega fonda Zvezi izselj. organizacij (ORIS-u), ki ga naj razmnoži in razpošlje vsem izseljeniškim organizacijam tu v državi in v inozemstvu.

Ker se k tej točki ni nihče več prijavil, je predsednik zaključil razpravo o verski in kulturni oskrbi naših izseljencev in rekel: »Končali smo to prvo točko dnevnega reda. Vzela nam je velik del našega časa. Vendar s tem smo prešli čez najtežje delo kongresa. Tu je bilo največ jako bolečih ran zadanih našim izseljencem zadnja leta od strani naših konzulov in komisarjev. Glede te točke je bilo največ razprtij in preprirov po naselbinah.

Resolucije glede vsega tega dela bo izdelal odbor v smislu tu izraženih želja, mnenj in nasvetov, katere prosim, da odobrite.«

Druga točka dnevnega reda:

Finančna in gmojna zaščita izseljencev.

Tu pridejo v poštev: a) zaščita izseljenskih hranilnih vlog, b) pošiljanje denarja v domovino, c) kako pomagati izseljencem pri varčevanju njegovih zaslužkov, d) kako pomagati brezposelnim in ostarelim v tujini, e) kako poskrbeti za izseljenske povratnike, ki se vrnejo v domovino brez vsakih sredstev, f) zapuščinske in odškodninske zadeve izseljencev, g) razne zadeve potnih listov, raznih konzularnih taks, vizumov, h) pošiljanje daril v domovino.

a), b) in c) Zaščita izseljenskih hranilnih vlog.

Prokurist Zadrugne gospodarske banke g. Fr. Miklavčič je imel o tem predmetu

daljši referat. Med drugim je izvajal: »Dovolite, da tukaj govorim ne kot bančni uradnik, temveč kot bivši dolgoletni izseljenec. Denarno vprašanje naših izseljencev namreč poznam kot izseljenec. Povem majhen lasten doživljaj. Kot mlad človek sem si v tujini prihranil pred vojsko 750 dolarjev in jih poslal sem domov v denarni zavod. Ko sem se po 20 letih vrnil v domovino, sem za tistih 750 dolarjev mogel kupiti samo otroški voziček. Vsekakor imam v tem vprašanju tudi druge osebne skušnje, na katere se lahko sklicujem. Zato sem na vseh izselj. kongresih stal vedno na stališču, da se to vprašanje ne more reševati s kakimi lapalijami, kakoršen je n. pr. slučaj belgrajske Udruženje banke, za katero je ministrstvo posredovalo, da so se izseljenske vloge rešile. Danes posebno moramo naglašati, da je kriza vsesplošna, svetovna. Zato za malenkostnimi ukrepi v kakih posameznih slučajih denarne vloge izseljencev še niso zaščitene. Zato moramo stremeti za tem, da se zaščitijo vse denarne vloge naših izseljencev, ki so bile poslane v Jugoslavijo, odkar obstoji.

G. predsednik je že ponovno tekom zborovanja povdaril, da so naši izseljenci poslali v domovino več posojila v obliki denarnih pošiljk sorodnikom in v denarne zavode kot hranilne vloge, kakor znaša vse naše državno posojilo in da ji za to posojilo ni treba plačati dragih obresti kakor jih mora od državnega. Povdarjam tudi to, da bi država v več slučajih tega ne zmogla, ko bi ne bila dobila toliko milijonov izseljeniškega denarja v svoje zavode. Zato je gotovo, da so izseljenci ravno tako interesirani, kakor mi tu doma, v tem, da se naše gospodarsko državno vprašanje reši predvsem na ta način, da našim denarnim zavodom, ki so v sedanji gospodarski krizi obstali, zopet ustvari možnost kolikor mogoče ugodnega poslovanja in izplačevanja zaupanih jim vlog. To zahtevajo gospodarski interesi naše države in tako tudi koristi naših izseljencev. Tak način rešitve je edino pravilen in edino uspešen. Naši izseljenci so veliko svojih prihrankov kot posojila vložili tudi v domače gospodarstvo. V škofjeloškem okraju n. pr. vam lahko navedem iz vsake vasi take slučaje. Interes izseljencev je torej, da se podpira domače gospodarstvo in da se upošteva normalno poslovanje vseh denarnih zavodov, tako, kakor je bilo pred gospodarsko krizo. To je eno.

Drugič! Govoril sem z generalnim ravnateljem poštne hranilnice dr. Nedelkovičem, ki je priznal, da se v denarnem poslovanju ne sme in ne more dati privilegije državnim ali od države privilegiranim denarnim zavodom, ampak da se morajo iste možnosti dati tudi privatnim denarnim zavodom. Vsi smo videli, kako anglosaški narod napreduje v gospodarstvu predvsem radi možnosti razvoja industrialnega gospodarstva. Tam ni nikjer govora o kakšnih posebnih privilegijah za državne zavode ali za monopolizirane zavode. So sicer še ustanovljeni, toda monopola pa nikakega ne uživajo. Nisem politik, vendar pa povdarjam, da se mora v politiki pri vsaki situaciji gledati predvsem na gospodarstvo in na vse gledati samo z gospodarskega stališča, pa naj vla-

da ta ali ona stranka. Absolutno nujna ba- za za oživiljenje gospodarstva pa je, da si osvojimo tako gledanje, to pa posebno še v sanacijskem gospodarstvu. V anglosa- skih deželah je bilo sanacijsko gospodar- stvo samo s pomočjo privilegiranih in državnih denarnih zavodov nemogoče. Za- to izjavljam: stremenje za oživiljenje na- šega gospodarstva morajo podpirati tudi vsi izseljenski krogi, da tako pomagajo od- tajati tudi njihove vloge v domovini.«

G. Miklavčič predlaga sledečo resolu- cijo:

Vpoštevajoč splošno svetovno gospodar- sko krizo, veliko važnost izseljenskih poš- lilk zlasti v preteklosti in ozko poveza- nost slovenskega in sploh vsega jugoslo- vanskega izseljenstva s svojo staro domo- vino, sklene slovenski izseljenski kongres sledečo resolucijo:

Pozivljamo kr. vlado, da v zvezi z vse- mi kompetentnimi faktorji ukrene vse po- trebno, da se čimprej vzpostavi normalno poslovanje denarnih zavodov v Jugosla- viji in zopet poživijo vsej javnosti koristno delovanje našega združništva. Monopoli- zacijo tega poslovanja potom privilegira- nih denarnih zavodov ne smatramo za ko- ristno, ampak smatramo, da je ozdravlje- nje naših gospodarskih razmer mogoče le ob zdravem tekmovanju državnih in pri- vatnih denarnih zavodov.

G. dr. Bohinjec: Doseči spremembo to- zadevnih uredb bo precej težavna stvar in bo treba vprašanje specijelno rešiti. V na- ših sedaj veljavnih uredbah stoji paragraf, da morajo denarni zavodi pri gotovih spe- cijelnih slučajih napraviti izjemo in izpla- čati več denarja, kakor je pa po razpre- delbi predvideno. Zato naj bi kongres opomnil Zvezo denarnih zavodov, da bi se v razpredelnico vnašale gotove izjeme zlasti pri izseljencih.

Zastopnik Zveze belgijskih društev: V Belgiji jih je mnogo, ki imajo denar v hr- anilnicah tukaj, pa ga ne morejo dvigniti niti toliko, da bi si ohranili streho nad gla- vo. Štedili so, sedaj jim pa tukaj doma leži denar zamrznjen, sami in njih otroci pa na tujem stradajo. To povzroča zelo veliko nevolje proti domovini.

Zastopnik Argentinijske: Našim konzula- tom in komisarijatom naj se naroči, da povedo glede tega ljudem čisto resnico. Tako so jih pa v Argentiniji informirali, da bodo dobili ves denar nazaj. Pove naj se jim čista resnica!

Predsednik je mnenja, da bi se bil mor- al izseljenski fond raje porabiti za zašči- to izseljenskih vlog, s čemur bi se bila tudi za državo dosegla ogromna korist, ker bi ne bila vzela izseljencem zaupanja do naših denarnih zavodov v domovini in bi bili še nadalje pošiljali svoj denar v de- narne zavode doma. Sicer je pa tozadev- no veliko poskušal doseči že odbor Zveze izseljenskih organizacij in ponovno inter- veniral pri trgovskem ministrstvu. Vendar posebnih uspehov se ni doseglo. Kongres je mnenja, da naj kr. vlada posveti poseb- no pozornost predvsem temu vprašanju izseljenskega problema. Izseljenske pošilj- ke v domovino rapidno padajo zadnja leta. To pa ne samo radi gospodarske svetov- ne krize, temveč predvsem radi nezaupa-

nja izseljencev do naših denarnih zavodov in nevolje nad domovino radi zamrznjenja njih denarnih vlog. Izseljenci so že toliko poslali domov, da zaslužijo vso našo ob- zirnost. Pa tudi škoda je, ker na ta način izgublja država letno visoke milijone na izseljenskih pošiljkah. Zato tudi koristi države zahtevajo, da se to vprašanje reši in izseljencem da čim preje njih prištedeni in pristradani denar zopet na razpolago.

G. dr. Barac, zastopnik ministrstva, po- ve, da njegovo ministrstvo na vse vloge glede izseljenskih vlog še ni dobilo iz mi- nistrstva za trgovino nobenega odgovora.

č) in d) Kako pomagati brezposelnim in ostarelim izseljencem, d) kako poskrbeti za izseljenske povratnike, ki se vračajo v domovino brez vsakih sredstev.

Predsednik uvodoma omenja, da se je o tem zadnja leta veliko govorilo in veli- ko pisalo, kakor pri Družbi sv. Rafaela, tako pri kr. banski upravi, tako pri Zvezi izseljenskih organizacij. Kr. banska upra- va je ustanovila poseben izseljenski sklad pri hranilnici dravske banovine, katere- ga upravlja poseben v to imenovan odbor, katerega član je tudi predsednik Družbe sv. Rafaela. Tam so se razdelile že ogrom- ne vsote v podporah izseljenskim povrat- nikom. Vendar ta ustanova je nepopolna, je samo za prvo silo. Kaj naj počne iz- seljenski povratnik za stalno, kako si naj pomaga, to pa s tem še ni rešeno. Treba bo globlje zajeti ta problem, posebno se- daj, ko se od meseca do meseca večja šte- vilo izseljenskih povratnikov, katere raz- ne države nasilno vračajo domov.

G. Leo Zakrajšek iz Newyorka pravi:

Dragi rojakil Izseljensko vprašanje med Slovenci je bilo od prvega početka samo gospodarsko vprašanje. Naš človek se ni izselil iz domovine iz političnih ali verskih razlogov, temveč samo »s trebihom za kruhom«. To vprašanje je danes med Slo- venci v Jugoslaviji isto in sem mnenja, ker poznam dobro gospodarske razmere v Ameriki, kjer že 28 let delujem, da je to vprašanje za ameriške Slovence danes eno izmed najvažnejših. Dokler smo bili v razmerah, v katerih smo si mogli priboriti življenjski obstanek, je šlo lahko in nismo ničesar prosili od domovine, ker smo ime- li zaslužek in smo varčevali, tako da smo zlahka skrbeli za se.

Prišla pa je svetovna kriza, katera je zrahljala vso gospodarsko strukturo drža- ve, v kateri živimo, in je bil tudi naš rojak prizadet.

Da si napravite sliko o nas, navajam: Pri nas v Ameriki je okrog 150.000 sloven- skih izseljencev. Od teh je približno 100 tisoč, ki so se udomabili v Združenih drža- vah, so si ustanovili svoje domove in si nakupili posestva in imajo svoje službe, ki so že Američani in so takorekoč izgub- leni za Jugoslavijo. Od ostalih 50.000 jih je nekako 30—40.000, kateri še niso od- ločeni, kakšno bodočnost si bodo izbrali, ali ostanejo tam, ali se vrnejo domov. Ta naš kongres mora biti zainteresiran pred- vsem samo na tem, da reši ta vprašanja, ki se tičejo njih in domovine. Od teh 50.000 jih je 45.000, kateri so kljub slabim raz- meram še vedno v stanju, skrbeti za se, bodisi z zaslužkom, bodisi s podporami.

Je pa okrog 5000 takih, kateri ne vedo danes, koliko časa bodo mogli vzdržati, kajti oni faktično nimajo nobenih življenj- skih sredstev več za nadaljnje življenje. Teh 5000 rojakov tvori po mojem mnenju najaktualnejše vprašanje Slovencev v Ze- dinjenih državah.

Da ilustriram to svojo trditev, naj ome- nim par konkretnih slučajev: Dobim pi- smo: »Star sem 65 let, živim pri hčeri, ki je sama brez državne podpore, ima 3 otro- ke. Jaz sem breme tem sorodnikom. Ne vem, kaj bi? Prosil sem v državno zaveti- šče, pa me ne sprejmejo, ker nisem ame- riški državljan.« — Drug slučaj iz Arizone piše: »Tukaj smo že štiri leta brez dela. Tu so bakreni rudniki. Dokler smo imeli kak denar, so nas tolažili, naj počakamo, da dobimo zopet zaslužek. Toda prihranki so pošli. Sedaj nimamo ne zaslužka in ne podpore. Od vsega hudega jemljemo ko- nec.« — Pišejo iz Illinoisa: »V potrebi sem. Imam v domovini pri neki zadrugi okrog 150.000 Din. Toda denarja ne do- bim.« — Takih ali enakih slučajev je na stotine. Posebno je treba nekaj storiti za one, ki imajo malo možnosti, da dobe še delo, ker jemljejo le mlade moči na delo. Kdor je star 40 ali celo 50 let, nima več možnosti za življenjski obstoj in vsi ti so izročeni na milost in nemilost amerškemu dobrodu, in samim sebi, zlasti tisti, ki niso ameriški državljan. Težko je prositi domovino za podporo. Jaz sem imel s ta- kimi mnogo posla, preiskoval sem, če ima- jo taki kaka aktiva, in prišel sem do pre- pričanja, da imajo ti rojaki res aktiva in lastnino, ki bi se dala realizirati. Toda, da se jim pomaga, bi bila potrebna orga- nizirana akcija. N. pr. ima marsikdo tu v domovini hranilno vlogo, pa ne more do- biti denarja. Drugi imajo tu neizplačane dote in dedščine. Imajo vloge propadlih bank, imajo vrednostne papirje pri pod- jetjih, ki niso likvidna. Tako bi se dobila cela vrsta aktiv za te rojake, ako bi imeli skupno organizirano akcijo. V Ameriki sami smo glede teh ljudi brez moči, ker ne vemo kam ž njimi. Primernih zavetišč ni. Torej je treba, da jih pošljemo Vam sem domov. Kakor čujem, je na Jelši že nekaj izseljenski dom, ki ima prostora za preko 100 ljudi. Ta dom pa nima izseljen- cev. To kaže, da manjka skupne pomožne akcije.

Glede tega imam nasvet: da se jugo- slovanska služba izseljenskih komisarjev v Združenih državah razširi. Do sedaj smo imeli samo v Newyorku enega komisarja. Zadnji komisar g. Trošt se je pa reducirjal na mesto navadnega konzularnega urad- nika brez sredstev za prejšnji delokrog komisarjev. S tem se je ameriškim Slo- vencem zgodila velika krivica, ker se je mesto komisarja skrhlo praktično na ni- člo. Združene države je dežela ogromnih dimenzij. Od Newyorka do San Francisca je nad 5000 km. Od Kanade do Mehike pa nad 3000 km. Naši ljudje so razkropljeni po vsem tem ogromnem prostoru. Zato je enemu samemu uradniku težko skrbeti zanje in ostati v stiku z vsemi. Treba bi bilo, da se nastavi vsaj pet izseljenskih komisarjev: Newyork, Pittsburg, Clevel- ang, Chicago in San Francisco, za Kana- do pa enega. Ti zastopniki Jugoslavije bi morali imeti neprestane ozke stike z vse-

mi našimi ljudmi, bi morali posečati njihove prireditve, igre, koncerte. Danes je ime Slovenec dosti, da se Jugoslavija zanj ne briga. Ali je potem čudno, če se Jugoslavija zanj ne briga, da se potem briga on zanj? Tako pa naravno zamira pri naših ljudeh zanimanje in navdušenje za prelepo Jugoslavijo. S tem bi pa ti komisariji vsak v svojem delokrogu bili v neprestanih stikih z rojaki, bi našli vse rojake, ki so v potrebi, vaša vlada in vaše izseljenske organizacije bi pa posredovali, da se zanje primerno poskrbi.

Ravno tako bi se veliko storilo za nje tudi v kulturnem in nacionalnem oziru. Naš delavec ljubi svojo rodno zemljo, za kar so vsa leta prinesli ogromno dokazov, ko so pošiljali domov ogromne vsote svojih žuljev in rešili na tisoče domov propada. Milijone so poslali domov v podporo svojcem, za razne poplavljenice, pogorelce itd. Naši rojaki tu doma so dobili tudi že milijone od naših zavarovalnic v Združenih državah. Če sedaj država nekaj stori za nas, nam bo povrnila samo mal drobec tega, kar smo ji mi dali. Zato apeliram na celo domovino v imenu tistih, ki so res v potrebi, da se za nje nekaj stori. Vi imate tukaj dosti posestev in graščin. Če bi se zbrala vsa aktiva ameriških Slovencev, ki bi prišli v poštev, bi se za to lahko kupila ta posestva in na njih bi se naselili ti izseljenci, ki bi radi opravljali dela na polju in drugod, in ves te ustanove bi še vzdrževale same sebe. Tako bi bilo poskrbljeno za vse izseljence z gospodarskega stališča in bi se ne bilo treba bati, da bi ti ljudje morali v tujini sramotno poginiti.

Potem imamo še druge rojake, ki imajo še danes lepe vsote denarja po 1000 ali 2000 dolarjev. S to vsoto se tam ne morejo preživeti, ker za ameriške razmere to ni zadosti.

To premoženje, prenešeno v Jugoslavijo, pa bi zadostovalo, da bi živeli na teh zavodih brez skrbi do smrti. Toda danes se ti rojaki ne vedo nikamor obrniti za pomoč, ker Jugoslavija ni nič storila, da bi si bila pridobila njih zaupanje. Če bi se vse te vsote prenesle v Jugoslavijo, bi bilo državi tudi finančno veliko pomagano, pomagano pa s tem tudi vsem tem rojakom v potrebi. Zato apeliram še enkrat na Jugoslavijo, da se nemudoma v tem oziru kaj stori. (Dolgo ploskanje.)

Predsednik prečita iz pismenih poročil izseljencev iz raznih krajev točke, kjer zahtevajo skoro isto, kakor priporoča g. Zakrajšek. Obljubi, da bo Družba sv. Rafaela natanko proučila to vprašanje in stopila pred vlado s konkretnim načrtom, kako to akcijo izvesti. Ker so vsi dosednji izseljenski kongresi enako poudarjali važnost te točke in ker se ministrstvo za socialno politiko že samo zaveda te važnosti, išče samo načinov, kako uspešno rešiti to vprašanje, je upati, da se bode v kratkem kaj ukrenilo.

Gospa Zupančičeva, predsednica bano-vinske Zveze žena, pravi: »Me zelo rade pomagamo tudi izseljenskim povratnikom. Zato smo članice internacionalne ženske zveze. Predsednica te zveze je Angležinja in vsa zveza dela po načelu: Kar želiš, da se tebi stori, stori ti drugim. Če se bo Družba sv. Rafaela obračala na sekcijo

Ženske zveze za dravsko banovino, se bo prav gotovo kaj storilo, samo treba vedeti za posamezne slučaje. Nima smisla, teoretično o tem razpravljati, treba reševati samo konkretne posamezne slučaje.«

G. dr. Bohinjec. Mislim, da je gospa Zupančičeva povedala prav, da ne zadostuje, če ostanemo samo pri teoretičnih uspehih. Mislim, da mora dravska banovina ustanoviti urad, ki bo imel dovolj sredstev, da bo s podporami in sodelovanjem drugih faktorjev izdatneje posegel v reševanje izseljenskega problema. Predlagam, da se sedanjemu izseljenski referat banske uprave spremeni v pravi izseljenski urad in opremi s primernim personalom.

G. Zakrajšek. Mislim, da bi bilo brez sodelovanja vlade v tem oziru težko kaj uspešnega doseči. Predlagam, da se celo to vprašanje predloži vladi v obliki jasne in točne resolucije.

Predsednik obljudi, da bo Družba sv. Rafaela to vprašanje dobro proučila in potem stavila vladi in kr. banski upravi primerne predloge.

Glede izseljenskih povratnikov se je še sklenilo: Skrajno neugodne delavske razmere v vseh deželah naše emigracije in uradni izgoni naših izseljencev iz teh dežel nalagajo domovini dolžnost, da se začne širša akcija, kako pomagati takim našim nesrečnim izseljenskim povratnikom. O potrebi take akcije se je že na vseh kongresih mnogo razpravljalo, toda do sedaj še brez vidnih uspehov. Zato treba pred vsem

1. Sklad banovine za podpiranje izseljencev pri hranilnici dravske banovine mora imeti toliko sredstev na razpolago, da bo lahko najmanj po petkrat izplačal določene podpore.

Doseže naj se za siromašne povratnike na podlagi tozadevnega potrdila konzulata prosta vožnja po naših železnicah za osebe, prtljago in pohištvo.

3. Vse poslovanje v teh zadevah naj bo kolkov prosto.

4. Za delo sposobnim povratnikom naj preskrbe javne borze dela prvenstveno primerno delo.

5. Za izseljenske povratnike, ki so brez sredstev in brez takih sorodnikov, pri katerih bi dobili zavetje, takozvane brezdomce, naj ustanovi kr. banska uprava primerna zavetišča, v katerih bi jim bila dana možnost dela.

6. Skrb za povratnike, ki si sami ne morejo pomagati, naj bo popolna, da ne bodo prisiljeni množiti že itak preveliko število beračev po hišah.

Vabilo na občni zbor.

Družba sv. Rafaela sklicuje za 24. oktobra, na dan sv. Rafaela,

LETNI OBČNI ZBOR

ob 4. uri popoldne v Delavski zbornici z običajnim dnevnim redom.

Prav uljudno vabimo vse prijatelje naših izseljencev, da se udeležijo letošnjega občnega zbora v obilnem številu.

Letošnji I. slovenski izseljenski kongres je sijajno uspel. Izseljenci sami so nas opozorili na mnoge nedostatke naše državne in narodne izseljenske politike. Treba v marsičem spremeniti naše delovanje za

njih koristi, ako jim hočemo v resnici pomagati. Zato pridite na ta kongres vsi, ki želite sodelovati pri tem velikem narodnem delu! Treba združenih moči, če hočemo res kaj doseči. Vsi moramo sodelovati in pomagati.

Družba sv. Rafaela.

Naši izseljenci — vojaški obvezanci

Največji siromaki so otroci naših izseljencev rojeni ali vsaj vzgojeni v tujini kar zadeva vojaško službo. Ta mladina se ne smatra več za Jugoslovane in so prepričani, da so državljani samo tiste države, v kateri so rojeni. Pa to ni res. Naša država jih smatra tudi za svoje državljane. Kot take jih veže tudi vojaška dolžnost. Ako pridejo na obisk v domovino svojih staršev in so že v vojaških letih, jih tukajšnja oblast zagradi, morajo na nabor in ako so potrjeni, tudi v vojaško službo. Več takih fantov je zašlo pri svojem obisku Jugoslavije v silno neprijetne težave, § 45 zakona o ustroju vojske in mornarice ima na zunaj sicer jako lepo obliko in pravi, da sme izseljenec, vojaški obvezanec na tujem priti vsaka tri leta na 6-mesečni obisk v domovino. Vendar pa se vključ temu paragrafu dela vedno takim izseljencem velike sitnosti. Za letošnji evharistični kongres je Družba sv. Rafaela prosila ministrstvo za vojsko, da bi se dalo vojaškim obvezancem, ki bodo prišli na evharistični kongres, iste olajšave, katere so imeli sokoli lansko leto. Toda dobili smo odgovor, da se temu ne more ugoditi. Zakaj ne, sam Bog vedi.

Ker se nameravajo naše izseljenske družine iz zapadnih dežel Evrope prej ali slej vrniti v domovino, pokoravajo se njih sinovi temu zakonu in prihajajo na nabor v domovino. Toda gorje jim, če so potrjeni. Nazaj v Nemčijo več ne smejo, tu pa dela ne dobe, ker ne poznajo ne razmer ne jezika. Silno žalostne slučaje popolnoma uničenih mladih življenj za vedno je doživela že Družba sv. Rafaela. Ker ni dobil dela, starši ga tudi niso mogli zalagati, postal je postopač in popolnoma propadel. Ko bi bil ostal v Nemčiji ali Franciji, kjer je imel lepo službo, bi bil ostal pošten in srečen član človeške družbe. Naši prestrogi zakoni so mu za vedno uničili življenje. Kako nesrečne matere takih revežev potem preklinjajo našo državo, si lahko mislimo. V ilustracijo tega tu pismo enega izmed teh nesrečnih revežev, Leopolda Mesojednika. Piše nemško: V svojem težkem položaju se obračam na Vas s prošnjo, da mi na kak način pomagate. 11. junija sem dokončal svojo vojaško službo, ki je trajala deset mesecev. Zdaj sem pa brez dela in zaslužka. Moja obleka je zelo revna. Ker nimam primerne obleke, si tudi sam ne morem iti iskat dela. Zato vas vljudno prosim, nikar ne odklonite mojo prošnjo...

Takih slučajev je mnogo. Tu treba nekaj ukreniti. Za take reveže treba poskrbeti. Zato poziva I. izs. kongres kompetentno oblast naj prouči to vprašanje, dosežejo omiljenje vojaškega zakona. Dokler se pa to ne doseže, naj se iz državnih sredstev takšnim revežem pomaga, oziroma naj se jim zagotovi delo. Zakon sicer zavrača skrb za te na občine. Toda kakšno

pomoč in skrb nudijo občine takim revežem, pa vemo.

Zapuščine in kompenzacija naših izseljencev.

Predsednik poroča, da je Rafaelova družba ves čas svojega obstanka posvetila velik del svojega dela reševanju posmrtnih odškodnin družinam izseljencev bivajočim v tujini in tu doma, poškodnin v slučajih nesreč po rudnikih in tovarnah in zapuščin izseljencev sorodnikom v domovini. Po pet do osem milijonov dinarjev reši letno s tem delom sorodnikom v domovini. V neprestanem stiku smo z ameriškimi zapuščinskimi sodišči, pri čemer smo veliko hvaležnost dolžni organizaciji ameriškega episkopata, ki ima v Washingtonu poseben urad, ki skrbi samo za ameriške priseljence, takozvani »National Catholic Welfare Conference, Immigration departement«. Veliko zamotanih slučajev smo rešili samo s pomočjo tega urada. Neprestano smo z njim v ozkih zvezah. Kot protiuslugo pa posreduje Družba sv. Rafaela za ta urad v vseh slučajih, katere rešuje po celi Jugoslaviji. Sicer stane to Rafaelovo družbo ogromno dela, ko treba vse angleške dopise prevajati na slovenščino in vse odgovore iz slovenščine na angleščino. Tu je posebno veliko delo za predsednika, ki ta pisma prevaja.

Glede zapuščin opozarja kongres vse izseljence na tujem, naj imajo vedno oporoko pravilno narejeno. Ako zapuščajo svoje premoženje sorodnikom v domovini, naj nikdar ne opuste, da bi sorodnike tu domov ne obvestili, kje imajo oporoko spravljeno. Neprestano se dogajajo slučajji, da ob smrti rojaka oporoka izgine, zlasti pri samcih se to godi. Tako se polaste zapuščine pogosto neopravičeni ljudje.

Vsi izseljenci naj se gotovo zavarujejo za bolezen, nesrečo in smrt. Tudi o tem naj vsikdar obveste sorodnike tu doma, kje in za koliko so zavarovani, da vedo sorodniki ob smrti braniti svoje pravice.

Kako brezvestno se pogosto postopa ob smrti rojakov, imamo slučaje, ko je n. pr. pogreb siromašnega Antona Ajdeščeka stal 775 Dol. t. j. 38.000 Din; in mnogo enakih ali še hujših.

V takih slučajih se sorodnikom pošlje v domovino kaka malenkostna vsota brez obračuna. Dokler ni nastopila Družba Sv. Rafaela s tem svojim delom, so se milijoni izgubili za domovino.

Tudi ob nesrečah naših rojakov vrši Družba veliko delo, ko se zavzema za ponesrečence, da se jim izplača po zakonu določena odškodnina.

Tu naj pa z žalostjo omenim, da naši konzulati marsikje ne vrše svoje dolžnosti. Kako nekateri konzuli postopajo v teh zadevah kaže slučaj Franceta Skubeca iz Butte Mont. Izseljenski duhovnik Rev. Pirnat je poročal, da je bila njegova zapuščina v vsoti dolarjev 1369.— že dne 16. maja 1934 izročena jugoslovenskemu konzulatu v Chicagu za njegovo mater K. Rojšek iz Sp. Hrušice. Šele po osmih mesecih ji je bilo izplačanih Din 51.918 brez obračuna, za kaj se je ostala vsota porabila.

Tu bo treba nastopiti z odločnostjo, da naši konzuli vrše svoje dolžnosti in branijo pravice sorodnikov tu doma na najcenejši način.

Zadnje čase razne jednote izključujejo svoje člane radi neplačanja mesečnih prispevkov brez vsake odškodnine, če tudi so že leta in leta vplačevali svoje prispevke. Dobili smo zelo britke pritožbe takih revežev. Naši vladni zastopniki v Zdr. državah naj bi proučili te slučaje in skušali tem revežem izposlovati saj nekoliko odpravnine, saj to, kar so tekom let vplačali v posmrtninsko blagajno organizacije.

Potni listi.

Silno veliko nevolje vzbujajo pri naših izseljencih, ki prihajajo na obisk v domovino, tudi nespametni predpisi za povratek v Ameriko. Predpisano je namreč, da si morajo vkljub temu, da se glasi vizum našega konzula za vstop v Jugoslavijo in za izhod, pri odhodu poiskati novi odhodni vizum. To se pa ne dobi tako enostavno. Vložiti se mora v vsakem primeru prošnja na sresko načelstvo. Tej prošnji mora biti priloženo potrdilo davčne uprave, da nima izseljenec neplačanih davkov. Potem more predložiti garancijo dveh oseb, ki jamčita zanj, da bosta plačale zanj v primeru repatriacije vse stroške. Taka prošnja se poveri izseljenskemu komisarijatu v Zagrebu.

Ministrstvo za socialno politiko, odsek za zaščito izseljencev, je z razpisom z dne 28. marca t. l. posetnike evharističnega kongresa oprostilo te poostrene prakse. Vendar pa povzroča izseljencu toliko nevolje in jeze, da bi bilo nujno potrebno, da se to sploh odpravi. Saj je že konzul dal vizum tudi za povratek na tuje.

Avstrija je letos uvedla radi teh predpisov represalije in je sploh zabranila obisk Jugoslavije. Šele, ko se je v državi opazila ogromna finančna škoda zlasti na Bledu in v Dalmaciji, je poročal »Slovenec«, da se je za Avstrijo to odpravilo. Nujno potrebno je pa, da se odpravi tudi za vse države, ker se itak ne doseže ž njo drugega kot nevoljo, in to za bore 25 Din kolka dobička za državo.

Izseljenski kongres.

Pošiljanje darov izseljencev svojcem v domovino. Običaj Slovencev je, da si ob raznih prilikah dajejo razna darila. Po svetovni vojski je nastalo med našimi izseljenci pravo tekmovalstvo za zbiranje darov. Enkrat so napolnili skoraj cel parnik z zaboji darov svojcem. To je bilo takrat, ko so bili sorodniki izseljencev v vojski popolnoma izčrpani in v veliki bedi in pomanjkanju. Nezmerno dobro so izseljenci s tem storili svoji domovini, česar domovina nikdar ne sme pozabiti.

Nekateri pošiljajo taka darila tudi še sedaj, kar pa danes pomenja za tukajšne sorodnike mesto veselja samo jezo, in razočaranje. Plačevati morajo namreč od teh pošiljk ogromno carino, tako da mnogi dajila raje zavrnejo, kakor da bi plačali tako pretirano carino.

G. Svete iz Wankegana poroča, da se je zgodil slučaj, ko je oseba dobila pošiljko nazaj radi tega.

Družbi sv. Rafaela je znano, da so se

nekateri pritožili na bansko upravo radi pretiranih carin. Banska uprava je intervenirala, pa do sedaj brez uspeha.

V Holandiji, Franciji in Nemčiji imajo naši izseljenci svoja kolesa. Zgodilo se je, da sta dva pogumna fanti zasedla vsak svoje kolo in se tako peljala domov. Po celi Evropi sta mirno prešla vse meje. Nikjer jima niso delali težav. Na naši jugoslovanski domači meji pa so finančni stražniki zahtevali od koles več carine, kot sta bila kolesa vredna in kolesa so jima zaplenili. To sta bila Perc Štefan iz Tržiča pri Št. Janžu in Kurnik Anton iz Celja. Na mejo sta prišla, 17. junija letos.

Veliko sitnosti delajo finančniki našim izseljencem tudi na mejah z njih prtljago. Po celi Evropi pridejo brez sitnosti čez meje, samo tu doma ne. Zato mnogi izseljenci stopajo s kletvijo na svoja rojstna domača tla.

Če pa inozemsko naše časopisje to obsoja, se pa zapleni in prepove. Kakor bi se sistematično delalo na to, da se ubije našim izseljencem vsako ljubezen do države.

Izseljenski kongres zato prosi naše oblasti, naj omilijo carinske predpise glede vsega tega tako, da ne bo toliko neprestanih pritožb, ki toliko škodujejo prestižu naše države na zunaj. Za bore par dinarjev izgubljam osem milijonov. Ali je to modro? (Dalje prihodnjič.)

SV. HELENA (CESARICA).

Zene so se od prvega početka krščanstva odlikovale v ljubezni do Kristusa Križanega. Ko so možje preplašeni zbežali, so stale pod Kristusovim križem Marija, Jezusova mati, in druge pobožne žene. Da ima križ tako častno mesto v naši sv. veri, je nemala zasluga žene sv. Helene. Premalo je nam kristjanom znano življenje te velike žene, matere Konstantina Velikega, ljubiteljice Kristusa Križanega in pospeševaljice češčenja sv. Križa. Naj bi vsi, zlasti še žene, našle v sv. Heleni vzvišeni zgled ljubezni do Križa.

Mladost sv. Helene je preprosta. Revno dekle, ki ni imelo drugega imetja, nego veliko lepoto. Ta je nagnila rimskega častnika tribuna Konstancija Klora, da jo je poročil. Bila je tedaj še paganske vere, a po svojem plemenitem srcu že jako blizu krščanske vere.

Kot žena Konstanca Klora spremlja svojega moža povsod na njegovih vojaških potih. Tako jo najdemo l. 280 v Nišu, kjer se kot srečna mati sklanja nad zibelko svojega malega Konstantina, ki je postal v zgodovini velik, da so govorila o njem vsa stoletja in bodo še bodoča oznanjala njegovo slavo.

L. 293 izvoli vojska v Galiji Konstanca Klora za cesarja. Ker je bila sv. Helena preprostega rodu, je bil po dvornih običajih Konstanc prisiljen vzeti za ženo Teodoro iz plemenitega rodu. Helena se je morala umakniti z žalostjo v srcu, v katerem je ohranila neizpremenjeno ljubezen do svojega moža, ki jo je tudi sam visoko cenil do svoje smrti l. 306.

Njemu nasleduje sin Konstantin. Zgodovina pripoveduje, kako se mu je v vojski proti Galeriju prikazal na nebu svetel križ z napisom: »V tem znamenju zmaguj!«

Res da napraviti Konstantin na vojaških zastavah znamenja Kristusovega Imena in srečno premeta vse ovire. Sam postane kristjan, da sv. Cerkvi prostost po 300letnem preganjanju, in pospešuje krščansko vero. Svojo mater, sv. Heleno, počasti z naslovom cesarice.

Konstantin in sv. Helena dasta v Rimu pozidati veličastne krščanske cerkve. V spremstvu svojega sina položi sv. Helena zlat križ na grob sv. Petra in enakega na grob sv. Pavla. Medtem, ko je bil za Konstantina križ predvsem znamenje zmage, je bil za sv. Heleno znamenje odrešenja in vir moči za trpeče krščansko srce. Vsled razmer v cesarski družini je blaga žena veliko trpela. Kje naj najde oporo, če ne pri Kristusu Križanemu?

To je tudi nagnilo sv. Heleno, da je romala v Jeruzalem. Ni šla samo obiskat krajev, kjer je Jezus za nas trpel in umrl, njen namen je bil najti na gori Kalvariji tisti križ, na katerem je umrl Kristus.

Žalostna je stopila na mesto, kjer je bil Jezus križan. Pogani so zasuli Kristusov grob, svet zdravili, tlakovali in postavili tam kip poganjskega malika Jupitra. Kjer je stal Kristusov križ, so postavili kip boginje Venere. Vse to onečaščenje svetih krajev je brz izginilo. Dala je kopati in srečno našla križ, na katerem je umrl Kristus za grehe sveta. To je bilo največje delo takrat že 80 letne sv. Helene. Od takrat naprej se je po zaslugi sv. Helene širilo po vsem krščanskem svetu čiščenje sv. Križa. Podoba križa je zavzela povsod častno mesto, ne le po cerkvah, ampak tudi po krščanskih domovih. Še več, tudi zunaj ob cestah in samotnih stezah so začeli postavljati križe s Križanim, da kličejo popotnikom v spomin, kako je Bog ljubil svet.

L. 330 je zapustila sv. Helena svet in se preselila v nebeško domovino, kjer ni več križev in težav. Slika se večkrat v vznožju Kristusovega križa. Naj bi bilo naše mesto blizu nje!

Pozdravljen bodi sv. Križ, naše edino upanje!

IZSELJENSKE VESTI.

Prevzvišeni g. nadškof dr. Rožman je odšel te dni za več mesecev v Ameriko, kamor so ga povabili clevelandski Slovenci, da bo slovesno blagoslovil kip škofa Barage, katerega so postavili v clevelandskem javnem narodnem parku Slovenci. Obenem bo imel več misijonov po slovenskih župnijah po Ameriki, katere bo vse obiskal. Našim izseljencem po zapadni Evropi bi svetovali, da bi stopili z njim v zvezo in ga naprosili, da obišče tudi njih naselbine, ko se bo decembra meseca vračal iz Amerike. To bo jako dobro zanje, da bo preiskal njih težave in potem dal ministrstvu nasvete, kako in kaj naj se zanje poskrbi.

Nov izseljenski duhovnik za Belgijo in Holandijo g. p. Hugolin Prah se je odpeljal iz domovine z izseljenci iz zapadne Evrope, ki so se po evharističnem kongresu vračali domov. Nastanil se je v Waterschei (Limb) Gwote laan 36. Novega gospoda prav iskreno pozdravljamo in mu želimo obilno uspeha na težkem misijonskem delu, katerega je prevzel.

Gosp. Jos. Kestelic, izseljenski duhovnik iz Buenos Airesa, se te dni vrne v domovino, kamor se vrača zato, da si dobi še več duhovnikov sodelavcev za svoj ogromen božji vno grad, ki se je tam odprl z njegovim prihodom. Delo se je tako namnožilo, da mora dobiti še več pomagačev, ali ga mora pa opustiti. Prav iz srca želimo, da bi uspel s svojo veliko misijo, za katero je zopet toliko žrtvoval. Dobiti boče vsaj dva svetna in dva redovna duhovnika.

G. Janez Hladnik, ki je nekaj let deloval med Slovenci v Zagrebu, čaka na g. Kastelica, da odide z njim v Argentino. Ima že vsa potrebna dovoljenja in tudi prosto vožnjo, katero mu je naklonilo ministrstvo za socijalno politiko.

G. L. Zakrajšek, lastnik potniške pisarne v New Yorku, se je vrnil v Ameriko 15. septembra in odpeljal seboj 20 izseljencev, ki so prišli sem na obisk. Slovo na kolodvoru je bilo prav prisrčno. Vsi so šli nazaj veseli in poživljeni v svojem navdušenju za domovino. Posebno mladina, ki je prvič videla prelepo domovino svojih staršev, se je težko ločila. Vsi so izrazili željo, da bi radi za vedno ostali tukaj, tako se jim je dopadalo. G. Zakrajšek bo skušal za prihodnje leto zbrati večje število same mladine in jo pripeljati domov na trimesečni obisk.

Rev. M. Slaje, Rev. Aleksander Urankar, Rev. John Oman in Rev. John Novak, vsi slovenski izseljenski duhovniki iz Severne Amerike, so obiskali letos domovino za evharistični kongres. G. J. Ponikvar, brat clevelandskega župnika Rev. Ponikvarja, je odšel v Ameriko na obisk k svojemu bratu. Rev. Lenard Bogolin in Rev. Marcel Marinšek, ameriška novomašnika, ki sta se tu učila slovenščine tri leta v Mariboru, sta odšla te dni nazaj v Ameriko. Rev. Lenard Bogolin je imel lepo poslovljno pobožnost v Cerkljah pri Brežicah, rodni fari svojih staršev. Pridigal mu je poslovljive besede urednik lista.

P. Hugon Stanet, izseljenski duhovnik iz Kaire v Egiptu, je bil na kratkem obisku to poletje tu doma. Po kratkem oddihu se je vrnil na svoje težko misijonsko mesto.

L. izseljenski kongres je z ogorčenjem poslušal in sprejel poročilo g. S. Skebete, bivšega izseljenskega duhovnika, kako ga je konzul prisilil, da je moral zapustiti Francijo in je njegovo službo dobil Poljak. Zato je sestavil krepko resolucijo, v kateri odločno obsoja tako postopanje g. konzula in enako odločno zahteva za g. Skebeto zadoščenje in odškodnino za finančno škodo, katero je imel s tem izgonom. Na to resolucijo pa je čutil g. Skebe potrebo, da s posebno izjavo v »Slovenec« omili odločnost in udarnost resolucije in deloma indirektno opravičuje postopanje g. konzula. Trdi namreč, da resolucija ni pravilna, ker imenuje njegovo prisilno zapustitev službe v Franciji »izgon«. Če g. Skebe misli, da je tako prav, nimamo nič proti temu, saj gre v prvi vrsti sedaj itak samo za njegovo lastno osebo, ker se je Družbi sv. Rafaela posrečilo rešiti stvar samo s tem, da je njegov naslednik že od februarja v Franciji. Škoda samo, da tega g. Skebe Družbi sv. Rafaela ni že preje povedal, za kar bi mu bila Družba zelo hvaležna. Prihranil bi ji bil ogromno sitnosti, dela in pisanja. In s tem je za Družbo sv. Rafaela zadeva g. Skebete končana.

BELGIJA.

Eysden. V Eysdenu smo imeli tukajšnji jugoslovanski izseljenci dne 25. avgusta veliko proslavo. Obhajali smo 10 letni jubilej Jugosl. delavskega podpornega društva Eysden, katero je drugo najstarejše jugoslovansko društvo v Belgiji. Tekom teh desetih let si je pridobilo to društvo veliko zaupanje od naših rojakov. Društvo deluje strogo nepolitično, na narodni in podporni podlagi. Obiskal nas je ob tej priliki od kr. poslanstva gosp. Aleksander Spahič, izseljenski delegat za socijalno oskrbo v Bruslju, kateri je med nami zaradi njegove prijaznosti in točnega uradovanja zelo priljubljen. Dalje so se udeležili jubileja: Najstarejše jugoslovansko društvo v Belgiji »Jugoslovanska delavska podporna zveza Waterschei« s predsednikom Alojzijem Pompe in velikim številom članov in z zastavo; »Slovensko društvo sv. Barbare Winterschlag« s predsednikom Pavlom Komac; »Jugoslovansko delavsko podporno društvo Zwartberg« s predsednikom Francetom Medved in z zastavo; pevsko društvo »Slavček«, Waterschei, pevsko društvo »Zvon«, Eysden in »Društvo sv. Barbare Eysden« z zastavo. Prišli so tudi tovariši iz Holandije, Narodno društvo sv. Barbare iz Nieuwenhagen s predsednikom Alojzijem Roth in iz Lutterade zvezni predsednik Ivan Povh. Spreved, katerega smo imeli skozi delavsko kolonijo, je pokazal, da smo ostali zvesti svojem jeziku in domovini. Spreved je bil veličasten s štirimi jugoslovanskimi zastavami. Slavnostni govor je imel tov. Ciril Medved. Pozdravil je navzoče goste in razložil delovanje jubilejnega društva tekom desetih let. Društvo je izplačalo v teh desetih letih 100.166 frankov podpore bolnim in ponesrečenim

članom, 5659 frankov posmrtnih podpore vdovam članov, 1870 frankov izredne podpore članom in nečlanom in 2183 frankov nabrane podpore, dasi ravno je društvena blagajna na članarini sprejela samo 87.982 frankov. Vidi se, da je bilo vodstvo društva vedno v dobrih rokah, in vedno se je gledalo, da je prišlo pri raznih prireditvah kaj denarja v podporno blagajno, in ta denar je šel vedno samo za podpore članom. Od 14 ustanovnih članov so obhajali 10 letni jubilej štirje, kateri so ostali zvesti društvu ves čas, in sicer: ustanovni tajnik, sedaj predsednik društva Korber Ivan, ki predseduje društvu nad tri leta, tajnik Korber Franc, blagajnik Forstner Mihael, ki je blagajnik že osem let in Kos Anton. Lahko so ponosni na svoje desetletno društveno delo. Po slavnostnem govoru je govoril g. Aleksander Spahič, dalje govorili iz Waterschei-a in Holandije, nakar se je predsednik Korber Ivan zahvalil navzočim za priznanja, katera je društvo sprejelo od vseh strani, kakor tudi za obilen obisk. Po govorih so člani tega društva uprizorili tridejansko »Vozel«. Čeravno preprosti rudarji, kateri si s težkim delom pod zemljo služijo svoj kruh, pa so vendar ta dan pokazali, kaj znajo. Da! Takšnih igralcev in igralke ne najdete lahko. Režijo je prevzel naš Lojze Hribar, ki je zelo delaven in požrtvovalen društveni delavec. Po igri so nastopili pevci pevskega društva »Zvon« iz Eysdena pod pevovodjem Al. Hribarjem in nam zapeli več narodnih pesmic. Društvo izreka vsem, kateri so nas prišli obiskat in s tem dvignili našo proslavo, najsrčnejšo hvalo! Dalje se društvo zahvaljuje banki Baruch Paris za dar 200 frankov, kr. poslanstvu v Bruslju za dar 100 frankov in našemu častnemu članu g. Ivanu Smrke, ki nam je podaril veliko dobrotkov za naš srečolov in ki nam je vsa leta najboljši dobrotnik. Srčna hvala vsem darovalcem! Vodstvu jubilejnega društva bo to v vzpodbudo, da bodo še z večjim veseljem delali za blagor in dobrobit svojih članov, oziroma rojakov.

FRANCIJA.

Merlebach. Dne 18. avgusta smo imeli Slovenci v Merlebachu-Freymingu zopet lep slovesni dan. Priredilo ga je Jugosl. podporno društvo sv. Barbare, katero je obhajalo 10 letnico svojega obstoja. Predpoldan se je darovala sv. maša za vse umrle člane, katere se je društvo polnoštevilno in z zastavo udeležilo. Kmalu v prvih popoldanskih urah so prihajala povabljen društva, nakar se je razvil lep sprevod po ulicah Freyminga. Na čelu spreveda Slovensko kolesarsko društvo »Prosta pot«, štirin, nato godba Edinosti, za temi francosko katoliško moško društvo Freyming, jugoslovansko podporno društvo sv. Barbare Creutzwald, francosko godbeno društvo »Harmonie«, Hochwald, jugoslovansko pevsko društvo »Edinost« in slednjič jubilarno društvo. Po slovesnem obhodu po ulicah se je ves sprevod podal v dvorano Brandtmeier, kjer se je vršil slavnostni koncert, katerega je otvorila godba Edinosti s primernim komadom. Nato je zapelo jugoslovansko pevsko društvo »Triglav« pozdravno pesem »Slovenec, Srb, Hrvat«. Nato je imel g. preds. Moltara Viktor daljši pozdravni govor, v katerem je v prvi vrsti izrekel pozdrave našemu mlademu vladarju kralju Petru II, zatem našemu izseljenskem duhovniku g. Stankotu Grimsu, kakor vsem jugoslovanskim in francoskim gostom. Omeniti se mora, da na vabila, katera so se poslala gospodu konzulu Mišiču in izseljenskem komisarju gospodu Gruičiču, se omenjeni gospodje niso odzvali, temveč so se oprostili, da so zaradi uradnih poslov zadržani. Po končanem govoru g. predsednika je 11 letna Justina Šinkovec izvrstno deklamirala »Slovensko dekle«. Zatem so bili z diplomami odlikovani člani, kateri so bili več kot pet let zvesti društvu. Ti so: Selevšek Jože, Grčar Lojze, Šinkovec Franc, Knapčič Franc, Komac Anton, Rugeli Slavko, Kaliope Jože, Medvešek Anton, Šultz Julijana, Jakopina Ana in Moltara Albina. Desetletni jubilej obhajata pa Jakopina Anton in Urankar Ivan, ki sta od ustanovitve društva pa do sedaj ostala zvesta člana. Po razdelitvi diplom je godba »Harmonie« Hochwald zaigrala dva krasna koncertna komada, seveda tudi godba Edinost, katera je imela nalogo skrbeti za zabavni del, ni zaostajala. Največ zaslug za izvršitev tega lepega programa si je na pridobilo jugoslovansko pevsko društvo »Triglav« s svojimi tremi nastopi, kakor tudi jugoslovansko pevsko društvo »Zvon« iz Jeane d'Arc. Društvo sv. Barbare se zahvaljuje tudi za lepe darove (žeblice za zastavo), ki so jih darovala društva »Edinost« Merlebach-Freyming in društ. sv. Barbare Creutz-

wald. Tudi odbor je okrasil zastavo z lepim tramkom v spomin 10letnice. Sklepni govor je povzel izseljenski duhovnik g. Grims, v katerem je izrazil svoje čestitke jubilejnemu društvu, pozdravil vsa navzoča jugoslovanska društva in jih vzpodbujal k skupnemu delovanju in bratski složnosti. Društvo sv. Barbare izreka tem potom najlepšo zahvalo vsem društvom, bodisi za njih številno udeležbo, nastope na odru, ali pa za darove, in jim kliče: Naprej za napredek in sporazum!

Anton Jakopina.

Umril je v Creutzwaldu po kratki bolezni Janez Bitanc, star šele 45 let. Leta 1925. se je ponesrečil v rudniku in mu je pokvarilo levo roko tako, da so mu jo morali odrezati. Bil je dober katoličan in vnet član Društva sv. Barbare. Ker se je mudil naš duhovnik z ostalimi v domovini, je bil previden in pokopan od domačega duhovnika. Pogreba se je udeležilo veliko ljudi. Naj mu bo zemlja lahka, ženi in hčerki pa naše sožalje!

Pri mesečnem sestanku »Društva sv. Barbare« dne 2. junija je začel naš navdušeni kaplan g. Grims predavati o značaju, kar nas je vse prav zanimalo in smo se pošteno nasmejali. Taka predavanja so zelo koristna in poučljiva, zato se mu zahvaljujemo in ga prosimo še za nadaljnja predavanja.

V majniški številki Rafaela smo čitali članek iz Aumetza o družinah Cokelc in Gorišek, da sta stopila njuna sinova v redovni stan v Crugliasco v Italiji. Povedati moramo tudi mi, da imamo družino Guček v Jeane d'Arc-u, ki ima dva sinova v Italiji v istem zavodu in se pripravljata za misijonarja ter bosta šla misijonariti v Indijo. Gučkova družina ima tudi eno hčerko v samostanu v Metzu. Vsa čast, sreča in ponos taki družini! Čestitamo!

V jami se večkrat vidijo raznovrstni napisi ali slike, večkrat tudi nespodobni. Da bi pa kaj takega brali, kakor je na predoru Freyming 404 m globoko, pa še nismo čitali. Napisano je namreč na betonski steni z velikimi črkami v okvirju: »Bog živi!« Res primeren napis!

Če se malo sprehajaš po polju, vidiš veliko prazne in neobdelane zemlje, dočim si v prejšnjih letih težko dobil zemljo od rudnika ali kmeta in je bilo vse oddano. Vzrok je ta, ker inozemci nismo stalni in naše bivanje v Franciji ni zasigurano. Pa pravimo, da je preveč ljudi na svetu. Pa to menda ne bo res, ker je prazne zemlje in živeža še dovolj na svetu. Samo treba jo je pravično razdeliti in zboljšati plače. — Rudar.

Da je smrt nekaj zelo resnega in težkega, pričata dva slučaja iz naše naselbine. — Lansko leto je umrla v bolnici v Hochwaldu Slovenka, ki je zadnje ure življenja venomer kričala: »Spokorite se v življenju! Umrjeti je težko!« — Letos je pa ravno tam umrl Slovenec, ki je precej brezskrbno živel. Nekdo mu je prinesel na bolniško posteljo »Glasnik presv. Srca Jezusovega«. Prijatelju je potem priznal: »Ko sem list štiri dni prebiral, sem se takoj dal sprevideti, dasi že dolgo nisem bil pri spovedi.« Večkrat se je potrkal na čelo in rekel: »O jaz neumnež, zakaj nisem tega že preje storil! Vendar hvala Bogu, da sem to storil sedaj! Sedaj sem srečen in pripravljen!« — Rudar.

Opomba ured.: Vaši nasveti glede lista Rafaela so jako dobri. Tudi mi sami vemo vse to in bomo list tak preuredili, ker vemo, da mora biti list zanimiv za vse. Toda letošnje leto je bilo toliko tvarine o potrebah izseljencev, da smo morali velik del lista posvetiti samo izseljenskemu vračanju. Naša izseljenska skrb je še tako pomanjkljiva, da, marsikje škodljiva, da moramo najprej tu zboljšati. List je namreč tudi glasilo Rafaelove družbe, ki ima tudi tu doma še ogromno dela. Vsem, ki žele verskih, rudarskih ali delavskih člankov, priporočamo, da si naroče »Bogoljuba«, »Domoljuba«, »Cvetje« in »Delavsko pravico«. Tam imajo pa vsega tega v obilici. Da bi pa naš list mogel vsega tega prinašati v obilici, je pa nujna potreba, da izide vsak mesec vsaj dvakrat, ako ne tedensko. Dokler je pa mesečnik in še ta samo na osmih straneh, je pa to nemogoče. Agitirajte zanj, da dobi res vsaj dva tisoč naročnikov, ki bodo naročnino redno plačevali, pa boste imeli list, da ga boste veselili in ponosni nanj. — Urednik.

Tucquegnieux-Marine. Prav izredno prireditve smo imeli v nedeljo, 15. septembra 1935. Šolska mladina je zbrala vsoto 50 frankov, s katero smo kupili krasen evharistični križ. Slovenski izseljenski duhovnik je po primernem govoru križ blagoslovil, nakar so otroci deklamirali ali bolje povedano molili »Prošnjo pesem«. Cerkveni zbor je

zapel »Ave verum« in »Kraljevo znamenje«, nato smo se pa preselili v veliko dvorano, kjer so nas zabavali otroci, pevci in tamburaši do osmih zvečer. Poleg igrice »Kaznovani šaljivec« je bilo vsem najbolj všeč petje narodnih pesmi ob spremljevanju orkestra. Po končani prireditvi so dobili otroci nekoliko prigrizka in limonade; tako je bilo ustrezno mladi napovedovalki, ki je že v začetku prerokovala, da bo treba tudi za želodčke poskrbeti.

Vprašanje želodčkov je res sitna stvar. Kar skrbiti jih bo treba, kajti naše moči pešajo in tujina nas čedalje bolj izmazuje, kakor je pravilno omenil rudar Strnad v predavanju na prireditvi. O tem, da je res hudo, priča zgovorno nesrečni primer ubogega družinskega očeta, ki si je poskusil končati življenje s tem, da je prijel električno žico, po kateri teče tok z napetostjo 30.000 voltov. Le golemu in nerazumljivemu naključju se mora nesrečni oče — ki sicer ni naš rojak — zahvaliti, da je ostal še živ.

To je zopet dogodek, ki vpije po izpremembi. Ko je namreč omenjeni videl, da je zaslužil tako malo, da ne bo mogel pokriti svojih dolgov, je obupal. Kdaj bo delavstvu bolje? Dokler bomo onim, ki nam pomagajo in dobro hočejo, plačevali z nevaležnostjo ter grdim obrekovanjem in dokler se bomo med seboj grizli kakor psi, prav gotovo ne. Pa brez zamere.

Naši izseljenci so lepo proslavili kraljev rojstni dan.

Katoliški slovenski misiji iz Merlebacha in Aumetza sta skupno s kr. konzulatom iz Metza organizirali prekrasno proslavo rojstnega dne našega mladega kralja Nj. Vel. Petra II. Proslava je bila v Metzu. Po sv. maši, pri kateri so celo Francozi občudovali krasno petje slovenskih nevskih zborov iz Aumetza in Tucquegnieuxa, so odšli izseljenci k spomeniku v vojni padlim žrtvam. Tu je govoril g. konzul v francosčini in položil venec. Za njim je povzel besedo izseljenski duhovnik g. Švelc, ki je v domačem jeziku in v lepih besedah najprej obsodil zunanji pomp in puhle fraze raznih »državotvorcev«, potem pa na lepem zgledu pokazal, kako je treba pravilno ljubiti domovino. Pevci so za tem dovršeno zapeli par domorodnih pesmi in bi bilo kar prav, če bi zapeli tudi našo državno himno. kajti godba, ki sicer ni slabo igrala, se z njo ni nič kaj postavila.

NEMCIJA.

Osterfeld. Dragi Rafael, kaj je s teboj, da si tako pozabil na nas izseljence, ki te težko čakamo da bi izvedeli, kaj smo priborili na kongresu, kaj se bo storilo za nas na tujem. Če nas domovina še pozna kot svoje otroke? Ali je pa bil kongres samo nekaka zabava, ki se jutri že pozabi? Uvam da nel Vemo, da to ne gre tako izpod rok, ker državni mlini počasi meljejo. Uvam pa, da gotovo nam v prid. Torej prijatelji in vodniki po tuji. pridi in povej nam kaj veselega! Bila sem dvakrat v nisarni, pa me niso sprejeli — ni bilo časa. — Frančiška Skobe.

ARGENTINA.

Buenos Aires. Našo kolonijo je te dni pretresla tužna vest, da je 1. jul. tukaj umrl naš rojak g. inž. Gabriel Brinšek. Pokojnik se je rodil leta 1871. v Trnovem pri Ilirski Bistrici. V Argentini je prišel leta 1912. Ko je prva leta po svojem prihodu v Argentini delal v tovarni za pridobivanje tekočega zraka, si je nakopal prvo kolo boleznih, kar ga je počasi ali gotovo vodilo na odločen več vrnitve. In ko ga je že v Concordii (Entre Rios, Argentina) pred par leti zadel električni tok, je skoro neprenehoma bolehal. V ponedeljek 1. julija ga je zadela možganska kap. Čez eno uro je bil že mrtev. Nagrobne obrede je opravil naš izseljenski duhovnik g. Josip Kastelic. Naj mu bo lahka tuja zemlja, žaluičom pa naše iskreno sožalje! — Dne 16. julija je tukajšnje društvo »Ljudski oder« uvozilo igrice, ki je bila precej dobro obiskana. Pesmi, ki jih je zapel društveni zbor kakor »Z vncem tem ovenčam slovo«, »O mraku in dneva nam pripelji čas«, so bile dobro zapete. Tem je sledila Ukmarjeva drama »Zakon ne pozna milosti«, radi katere sta oba tukajšnja tednika prinesla precej kritične članke. Čudno je to, da med tolikimi deli ljudskih iger od najspodobnejših slovenskih pisateljev ne najdemo primernih dram, in jih morajo pisati ljudje, ki nimajo sposobnosti za to.

Petletnica slovenskega delavskega društva »Triglava«. Dne 27. julija je preteklo pet let, odkar je

bilo ustanovljeno slovensko delavsko društvo »Triglava«. Za proslavo tega dne se je odbor tega društva obrnil k »Jugoslovanskemu radniško vzajemnemu društvu«, ki je bilo ustanovljeno istega dne, da bi proslavili obe društvi skupaj ta dan, na kar je slednje tudi pristalo. Proslava se je vršila 27. julija v ulici Laprida 1191, v Rosario, in je pokazala, da, ako bratje želijo bratske skupnosti, jo kaj lahko dosežejo. Samo malo dobre volje je treba, pa se vse napravi. Naj bi se tudi v prihodnje tako postopalo.

Izseljensko društvo »Tabor« v Buenos Airesu je priredilo v nedeljo 21. julija igrice »Koroški tihotapci«, katera nam je pokazala živo sliko iz naše drage domovine. Dvorana se je napolnila šele ob petih. Temu je kriva nekoliko netočnost obiskovalcev, posebno moških, v glavnem pa naših deklet, ki so večji del služkinje. Te se pa ne morejo odtegniti od doma pred določeno jim uro, kajti njih trdosrčni gospodarji nočejo ničesar vedeti, da je nedelja dan počitka in razvedrila. Moški bi pač lahko malo bolj pazili in si s tem osvojili lepo čednost, ki ji pravimo točnost.

Slovo od našega duhovnika. Te dni je odpotoval v domovino naš izseljenski duhovnik g. Josip Kastelic na obisk in baje tudi radi službenih opravkov. Sicer bo trajala odsotnost našega priljubljenejšega duhovnika le nekaj mesecev, vendar ga bomo zelo težko pogrešali. Skoro vsi, ki smo obiskovali popoldansko službo božjo, smo se po končanih litanijskih zbiralih v kaplaniji, kjer smo se nedolžno in koristno zabavali. Čitali smo knjige in časopise, katerih ni nikdar manjkalo v knjižnici g. kaplana. Pa tudi marsikatero narodno pesem smo zapeli. Skratka, bila nam je šola in zabava. Poleg moških so tudi naša dekleta rada zahajala semkaj, kajti to jim je bilo vse razvedrilo v teh nedeljskih uricah prostega časa. Sedaj pa bo predmestje »La Paternal«, katerega ime smo že tako radi slišali, ostalo ob nedeljah prazno in dolgočasno. Gospodu kaplanu želimo v imenu vseh, ki smo mu bili tako dobro znani, in tudi v imenu cele naše kolonije, srečno pot, veselo bivanje v domovini in skorajšnjo vrnitev.

»Revček Andrejček« v Buenos Airesu. V proslavo šestletnice svojega obstoja je uprizorilo »Slovensko prosvetno društvo L« dne 4. avgusta veliko prireditev v igrice »Revček Andrejček«. Prireditve je bila tako dobro obiskana, da lahko trdim, da smo Slovenci zopet pokazali, da imamo smisel za razvoj kulturnega delovanja, tako od strani navdušenega občinstva kakor tudi od strani dramatičnega odseka, ter požrtvovalnosti in sposobnosti njegovih članov. Že ob določeni uri, kar, na žalost, ni navada, se je dvorana, katera je bila ob drugih prilikah skoro do polovice prazna, do zadnjega kotička napolnila. Že igra sama na sebi ima zelo napeto vsebino, poleg tega pa so še pripomogli k temu dobro izveščani igralci, da je marsikoga dirnilo do solz. Radi skromno odmerjenega prostora ne morem teh prizorov natančneje opisati, naj pa omenim samo to, da kaj takega že dolgo nismo videli v Buenos Airesu. Zato jim kličemo: »Le pogumno po potu kulture, da pokažemo svetu, četudi smo majhni, skoro neznamni, pa vendar nekaj zmoremo.«

NAROČNIKOM.

Z več strani smo dobili zelo dobre nasvete, kako list zboljšati, da bo bolje odgovarjal svojemu namenu, da se bo izseljencem bolj prikljubil, da jim bo več koristil, da bo zato lažja agitacija za nabiranje naročnikov. Vsem dopisnikom se za te nasvete zahvalimo in jih bomo skušali vse uvaževati in izvesti, kolikor se bo dalo.

Glede objavljanja uradnih obvestil in objav raznih konzularnih zastopstev smo se že obrnili na vsa ta zastopstva s prošnjo, da nam jih redno dostavljajo. Upamo, da nam bodo ustregla.

Glede zanimivih povesti v listu bomo tudi skušali postrežiti.

Povemo odkrito, da smo na vse to že sami mislili in imamo že lep načrt, kako narediti list skrajno prikljupljiv našim izseljencem. Samo ena reč nas zadržuje — naročnina. G. blagajnik toži, da se mu blagajna prehitro suši in prepočasi dotekajo novi viri. Zato prvo treba urediti finančno vprašanje lista, vse drugo bo lahko. Malo denarja — malo muzike. Tozadevnih poročil pa čakamo iz vseh naselbin. Ako bodo ta ugodna, se bo list povečal in izboljšal.

Urednik.

Naročnikom.

Naročnikom »Duhovnega življenja«. To številko »Izselj. Vestnika-Rafaela« dobe tudi vsi naročniki »Duhovnega življenja«, ki je prenehal izhajati, dokler se urednik g. Kastelic ne vrne v Buenos Aires.

V zadnji številki »Izseljenskega Vestnika-Rafaela« smo sporočili, da se nam je naša blagajna popolnoma izpraznila, da bomo izdali to številko šele tedaj, ko bomo dobili ali obljubljeni podporo ministrstva, ali pa toliko zaostale naročnine, da bomo pokrili tiskovne stroške. Podpore ministrstva še nismo dobili. Pač pa so nam poslali naročniki toliko naročnine, da bomo pokrili stroške te številke.

Prav isto velja tudi za prihodnjo številko.

Dalje sporočamo, da lista ne moremo dati ceneje, kot po 24 Din za zunanje naročnike, ako moramo list pošiljati posameznim naročnikom na dom, ker nas poština toliko stane. Ceneje bi mogel biti list, ako bi ga pošiljali v vsako naselbino v enem zavrtku in bi ga kdo ali tam raznesel po hišah ali bi naročniki prišli sami ponj, kakor je to pri Domoljubu in Bogoljubu tu doma, ko morajo naročniki sami prihajati ponj v župnišča.

Ceneje bi mogel biti list tudi, ako bi hoteli naročniki sami pomagati listu s tem, da bi pri svojih trgovcih zbirali oglase za list, kakor smo jih že prosili, pa se nihče ni zmenil za našo prošnjo.

Prosili smo vsa društva, da bi zbirali naročnike in naročnino skupaj z društvenimi prispevki, pa se niti eno društvo ni priglasilo za to sodelovanje.

Prosili smo odbornike naših zvez in posameznih društev, da bi nam poslali vsaj svoj društveni oglas, v katerem bi priobčili imena zveze ali društva, društveni odbor z naslovi, dan, uro in kraj zborovanja. Pa se nobena zveza in nobeno društvo ni odzvalo.

Dragi izseljenci, če boste hoteli list imeti, si ga

boste morali sami vzdržati. Poglejte ameriške Slovence! Toliko župnij so si sami ustanovili, toliko cerkva sami s svojimi žrtvami sezidali, duhovnike si sami z mesečnimi prispevki vzdržujejo. Pa še več! Toliko mogočnih svojih slovenskih katoliških šol so si pozidali, kjer si sami s svojimi žrtvami vzdržujejo slovenske sestre učiteljice. Ali mislite, da je to za nje majhna žrtev? Pravite morda: oni dobivajo plačo v dolarjih. Da, res je to. Toda v dolarjih pa vse to tudi plačujejo. Prav enako težko daje svoje prispevke za vse te stvari ameriški Slovenec v dolarjih, kakor bi jih težko francoski ali katerikoli Slovenec v frankih ali kateremkoli denarju. Imajo tam tudi svoje katoliško časopisje, katerega jim nihče ne plača, temveč sami s svojo naročnino. Urednik Rafaela je bil ustanovitelj in dolgoletni urednik več slovenskih časopisov. Toda s kolikim navdušenjem in požrtvovalnostjo so mu pri listu pomagali naročniki, ki so list hoteli imeti! Vsi so bili kakor marljive čebelice, ki so po naselbinah šli od hiše do hiše in pomagali zbirati naročnino, darove in oglase. In danes v tej težki krizi, ki je ameriške Slovence hujše zadela kot katerikoli drugo državo, pa so si raje od ust pritrkali, samo da so si vzdržali svoje župnije, svoje cerkve, svoje šole in svoje časopisje.

Zato, dragi naročniki po zapadnih državah Evrope, katerim je predvsem ta list namenjen! Bodimo si čisto na jasnem! Pri sedanjih razmerah boste morali pač vsi žrtvovati finančno in vsi krepko pomagati pri izdajanju vašega lista, ali ga pa ne boste imeli, saj mi iz domovine ga vam ne bomo mogli izdajati. Ako pa mislite, da bi ga mogli vi sami izdajati, pa sporočite Družbi sv. Rafaela in ga vam bo vrnila v tujino.

Počakali bomo še ta mesec, če bo kaj več odziva na naše prošnje.

Sedaj imate pa vi besedo.

Urednik.

Prihodnja številka Izseljenskega Vestnika-Rafaela izide 20. oktobra. — Prosimo, da so vsa poročila v Ljubljani saj do 10. oktobra. — Številka za november pa izide zopet redno, in sicer na željo izseljencev že pred 10. novembrom. Vsi dopisi naj bodo v Ljubljani že do 5. novembra. Ko končamo s poročilom o I. slovenskem izseljenskem kongresu, bomo list preuredili tako, da bo bolj zanimiv in pester. Tvarina kongresa je tako važna, da jo moramo priobčiti v celoti. Naročniki naj potrpe, saj gre samo za njih koristi.

Listnica uredništva.

Creutzwald: Ali je res Jugoslavija poslala 37 zastav, društvenih praporov, društvu »Savez Kraljeviča Andreja v Metz« in s kakšnim namenom?

Odgovor: Nam ni o tem nič znanega.

Za naročnike v Jugoslaviji smo priložili tej številki poštno položnico za poravnavo naročnine.

Ako ste članarino za Družbo sv. Rafaela poravnali, prosimo, prihranite položnico za izseljensko nedeljo.

NEKAJ ZA SMEH.

Tudi vzrok.

Nameščenca so odpustili, ki takoj hiti k šefu, da bi se pritožil. — »Saj vendar nisem nič naredil, gospod šef!« — »No ravno radi tega smo vas odpustili.«

MLADI VOJAKI

prikorakajo na oder in pojo pesem: »Oj ta soldaški boben«. Zastavonoša nese spreddaj jugoslovansko zastavo.

POVELJNIK: Četa obstoj! Na desno (levo)! (tako da gledajo vsi v dvorano). Na mestu voljno! Pozdravljeni junaki!

VSI: Bog s teboj!

POVELJNIK: Mi smo mladi vojaki. Ponosni smo na to. Kako pa tudi ne. Saj poje pesem: Mi smo vojaki korenjaki, ki se nikogar ne boje. Tole pesem o mladih vojaki, mislim, da vsak izmed vas dobro zna. Pa jo povej...

1. VOJAK: Mi smo vojaki korenjaki, kako nas gledajo ljudje, pa pravijo: to so junaki, ki se nikogar ne boje. Ko mi vih-timo bridke meče, ni smrti, ne krvavih ran, če teče kri, iz nosa teče; kako je lep vojaški stan!

POVELJNIK: Dobro! Že vidim, da znaš. Pa še ti naprej povej...

2. VOJAK: Velike delamo korake, pred nami boben ropota, papirnate so naše čake in puške naše iz lesa. Ko bomo pa kedaj dorasli, železo bo, kar zdaj je les, ko bodo drugi krave pasli, vojaki bomo mi zares!

POVELJNIK: Vojaki ljubijo svojo domovino. Zanje so pripravljeni dati življenje in preliti kri. Tudi mi mladi vojaki ljubimo svojo domovino, zlasti pa ljubimo svoj materni slovenski jezik. — Poslušajte! Dam Vam eno minuto časa, da premislite: Zakaj moram ljubiti svoj materni jezik. Malo pomislite. Nato Vas pa bom vprašal, če mi bo kdo vedel kaj odgovoriti. — No, N., ali si kaj premislil? Če kaj veš, pa nam povej!

3. VOJAK: Ko nas je Bog ustvaril, nam je dal tudi jezik, da z njim govorimo. Prve besede, ki smo jih spregovorili, so bile slovenske. V slovenskem jeziku nas je tudi

mati moliti učila. Zato moramo materin jezik spoštovati in ljubiti. Tisti, ki svoj jezik zataji in ga zasramuje, ni vreden, da ga zemlja nosi.

POVELJNIK: Ti si lepo povedal. Upam, da boš v tujini vedno ostal zaveden in dober Slovenec ter Jugoslovian. — Zdaj pa nam še ti kaj povej, N.!

4. VOJAK: Poštenjak ostane jeziku svoje matere zvest do groba. Jaz hočem biti vreden sin slovenskega naroda, zato bom svoj materni jezik ljubil in mu bom slavo pel, dokler bom živ. Jaz narodu slovenskemu bom vedno zvest ostal, koristi v škodo naroda nikdar ne bom iskal.

POVELJNIK: Dobro, dobro! Tako je prav! Samo da ne boš kedaj na te svoje besede pozabil. — Na vrsti je zdaj N.

5. VOJAK: Materin jezik moram spoštovati, ker je najlepša in najsajša govorica. Mati me je prva poklicala in mi zapela toplo uspavanko ob zibelci. Tudi prve molitvice sem se naučil v maternem jeziku. Vsi tuji jeziki so lepi in jih moram spoštovati, a živa govorica materna naša slovenščina je najlepša in jo moram ljubiti do groba. Če bi zavrgli materni jezik, bi kaj kmalu izginil naš narod in zgodovina bi pisala o nas, da nismo bili vredni življenja. Kdor govorico materino zaničuje, med izdajalce svojega rodu se ponižuje.

POVELJNIK: N., ti nam boš pa morda vedel povedati, kaj je izrekel o maternem jeziku škof Slomšek, ki je bil s srcem in z dušo Slovenec ter mu je mila slovenska beseda bila najsajša godba tega sveta.

6. VOJAK: Škof Anton Martin Slomšek je izrekel tele krasne besede: Oj ljubi, lepi in poštenu slovenski jezik, s katerim sem prvič svojo ljubeznivo mamo in svojega očeta klical, tebe hočem kot najdražji spomin svojih staršev hvaležno spoštovati. Kakor je moja prva beseda slovenska

bila, tako naj tudi moja poslednja beseda slovenska bo.

POVELJNIK: To so res prekrasne besede. Prijatelji mladi, po njih se ravnajte in ostanite zavedni Slovenci ter zvesti sinovi svoje domovine Jugoslavije.

7. VOJAK: Gospod poveljnik, jaz pa znam eno pesem o slovenskem jeziku in če dovolite, jo vam povem.

POVELJNIK: Seveda, kar povej!

7. VOJAK: Slovenec sem, tako je mati djala, ko me je dete pestovala. Zatorej dobro vem: Slovenec sem, Slovenec bom ostal. — Znam pa še tole pesemco: Zlata govorica dedov, nam ostan srčna last, narod naš ime slovensko moj ponos in moja čast.

POVELJNIK: Jako lepo! Majhen deček, velik. Lahko boš še za ministra, ako vedno priden boš.

8. VOJAK: Gospod poveljnik, jaz tudi znam eno pesemco: Deček sem junaški iz slovenskega rodu, ljubim jezik materinski, govorim ga brez sramu. Tam kjer Triglav zemljo straži, bistra Sava jo poji, tam je domovina dedov, tam naš narod še živi. Tam možje so naši slavni z delom uma in srca, čast, veljavo priborili nam pred narodi sveta.

POVELJNIK: Tudi ti nisi neumen. Lepo si nam povedal. Sploh sem z vsemi jako zadovoljen. V znak moje zahvale za lepe besede podam vsakemu roko in vas obenem pozivam: Ljubite svoj materni slovenski jezik tudi v tujem kraju in med tujimi ljudmi se svojega jezika nikoli nikar ne sramujte. Vedno se zavedajte, da ste Slovenci in Jugoslovani. (Po vrsti vsakemu seže v roko.) Zdaj pa odrinemo na vaje. Po poti pa veselo zapojmo. — Mirno! Na levo (desno)! Četa stopaj!

VSI: Oj ta soldaški boben (2. in 3. kitica).

Slovenci širom sveta!

Nikdar ne boste pozabili svojega milega materinega jezika, ako boste radi čitali slovenske knjige. Tudi svojim otrokom dajte v roko slovenske knjige. Vse knjige naročajte samo potom

knjigarne Tiskarne sv. Cirila, Maribor, Koroška cesta št. 5

Amsterdamska banka

podružnice v delavskem revirju
HEERLEN, Oranje Nassaustr. 13
HOENSBROEK, Kowenderstr. 35
BEEK pri Lutterade
KAPITAL 50.000.000 GOLD.
REZERVE 42.000.000 GOLD.

Nakazujemo denar v vse kraje v Jugoslaviji
Tu se dobe vedno dinarji po najboljši valuti

Kdo vam bo sporočil vse novice iz domačih krajev?

Domači vam ne morejo vsega pisati, vas pa vse zanima - Zato je najbolje, ako si naročite tednik

„Slovenski gospodar“

ki izhaja vsako sredo na 16 straneh in prinaša mnogo zanimivosti iz vse Slovenije — Naročnina znaša leto Din 64^{.-}, poll. Din 32^{.-} in se naroča na upravo Slov. gospodarja v Mariboru

BANKA BARUCH, PARIS

NASLOV ZA BRZOJAVKE:
JUGOBARUCH PARIS 96

11, RUE AUBER, PARIS (9e)

TELEFON: OPÉRA 98-15
OPÉRA 98-16

Banka jugoslovanskih, čehoslovaških in poljskih izseljencev v
Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu

Nakazuje denar v vse kraje Jugoslavije najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu

Na izrecno zahtevo pošlje dinarske bankovce tudi v Holandijo

Vsi poštni uradi v Holandiji sprejemajo vplačila na naš čekovni račun števil. 145866

Položnice se dobe pri vseh poštnih uradih kakor tudi pri nas brezplačno — Hitra in točna postrežba